

BEROEPSBELANGEN

ZITTING 1927—1928 — 272. DER TWEEDE KAMER

Inlichtingen op het adres van E. Frenkel en J. P. Endenburg, in hunne hoedanigheid van voorzitter en secretaris van den Bond van Tandtechnici, resp. wonende te Zandvoort en te Amsterdam, houdende verzoek om eene rechtvaardige en voor alle belanghebbende gelijke toepassing van de wet van 30 December 1926 (Staatsblad No. 454).

GELEIDENDE BRIEF. No. 1.

's-Gravenhage, 19 Januari 1928.

Aan den Heer Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Brief van 2 December 1927, No. 157.

Ik heb de eer U hierbij te doen toekomen een Nota, houdende de in uw nevenvermeld schrijven gevraagde inlichtingen in zake het adres van E. Frenkel en P. J. Endenburg, voorzitter en secretaris van den Bond van Tandtechnici, gevestigd te Amsterdam.

De Minister van Arbeid,
Handel en Nijverheid,
J. R. SLOTEMAKER DE BRUINE.

NOTA VAN INLICHTINGEN No. 2.

a. De Commissie voor de Volledige Tandprothese heeft bij de beoordeeling van de aanvragen om het tweede visum het volgende systeem gevolgd:

Nadat de stukken eerst om advies naar de betrokken inspecteurs van de volksgezondheid geweest waren, hebben zij, vermeerderd met de adviezen van die inspecteurs en van den hoofdinspecteur dr. Terburgh, onder de leden gecirculeerd.

Ieder van de leden heeft op een daartoe bij de stukken gevoegd formulier zijn voorloopige opmerkingen gevoegd. Daarna heeft de voorzitter kennis genomen van de stukken. De commissie heeft ten slotte

in haar vergaderingen de stukken van en over allen, die het tweede visum aangevraagd hebben, behandeld en ten slotte na de behandeling van elk speciaal geval gestemd over den aard van het advies, dat de commissie aan den Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid zou uitbrengen.

Geen enkele vergadering der commissie is gehouden, waarbij niet alle leden zijn tegenwoordig geweest.

Herhaald moge nogmaals worden hetgeen ook in het verslag van de commissie, hetwelk aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal in afschrift is overgelegd, vermeld is, dat de overgrootste meerderheid der beslissingen door de commissie met algemeene stemmen genomen is.

De commissie heeft zich bij elk geval afgevraagd, of voldaan was aan de eischen, gesteld bij de wet van 30 December 1926 (*Staatsblad* No. 454). Richtsnoer is haar bij dezen arbeid geweest hetgeen in de Memorie van Toelichting van bovengenoemde wet is opgemerkt.

De commissie heeft gelet op en de waarde besproken van wat de stukken zelf vermeldden. Steeds heeft alleen gegolden hetgeen ter zake dienende was; de adviezen van de commissie werden alleen gegeven over de vraag, of de aanvragers voldeden aan de eischen, die meergenoemde wet stelde: quaesties van persoonlijken aard bleven, voor zoover die niet licht gaven over de vraag, of aan de eischen was voldaan, geheel buiten beschouwing. In dit verband wordt de aandacht gevestigd op de opmerking in het verslag der commissie over de onbetrouwbaarheid van de verklaringen van sommige personen.

b. De belanghebbenden zijn over het algemeen niet gehoord. Slechts in vier gevallen zijn de aanvragers verzocht voor de commissie te verschijnen.

In drie van deze gevallen bestond verschil tusschen hetgeen door de aanvragers zelf in hun verzoekschrift was beweerd en hetgeen uit de door hen overgelegde stukken bleek; een verschil, dat essentieel was voor de beoordeeling. In die drie gevallen achtte de commissie opheldering onontbeerlijk; volgens haar zou echter geen bevredigende verduidelijking gevonden zijn, indien over de betwiste punten de regel „*audiatur et altera pars*” niet was toegepast; zowel de aanvrager als de steller van het bedoelde stuk werden dan gehoord.

In één geval bestond in de commissie zelf geen eenstemmigheid over den uitleg van eenige overgelegde stukken. Om tot een oplossing te geraken, is in dit geval de aanvrager opgeroepen.

Buiten deze vier gevallen vond de commissie geen aanleiding de aanvragers te hooren.

In één geval is een aanvrager voor twee leden der commissie verschenen, ten einde zijn in de stukken genoemde, doch niet overgelegde, certificaten te vertoonen.

In enkele gevallen werden nog enkele personen, niet-aanvragers, verzocht, hetzij ter vergadering der commissie, hetzij schriftelijk of telefonisch over hun gegeven verklaring opheldering te verstrekken.

Met klem moet worden ontkend hetgeen in het request van de heeren E. Frenkel en J. P. Endenburg aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal wordt betoogd, als zouden er tandheekkundigen zijn, die aanvankelijk door de commissie waren afgewezen, tijdig daarvan werden op de hoogte gesteld en toen van de gelegenheid profiteerden een revisie te verkrijgen. De adviezen der commissie zijn geheim geweest en ook nu nog niet geopenbaard. Tevens blijkt uit het voorgaande, dat de commissie niet met willekeur of onbillijkheid te werk gegaan is, zooals de heeren Frenkel en Endenburg meenen.

c. De beslissingen, aan belanghebbenden medegedeeld, zijn niet gemotiveerd geweest.

Feitelijk zou alleen mogelijk zijn geweest de mededeeling, dat aan de wettelijke vereischten niet is voldaan. Maar dit zou gelijkstaan met niet-motiveeren; voor een „motiveering” ware noodig geweest, dat van schier elk der honderden stukken, die overgelegd zijn, ware medegedeeld, waarom dat stuk niet als bewijs, dat de inzender aan den wettelijken eisch voldoet, kon worden beschouwd.

d. De beslissingen berusten op bestudeering van de ingezonden stukken en van het verslag en van de notulen der vergaderingen der commissie.

De ingezonden stukken zijn aan degenen, die het tweede visum verzochten, teruggezonden.

Het verslag van de commissie is reeds aan de Kamer gezonden.

De commissie maakt unaniem bezwaar, dat de notulen harer vergaderingen, welke notulen alleen gemaakt zijn om den loop harer besprekingen voor haar geheugen vast te leggen en welke allerlei mededeelingen bevatten, welke niet voor derden bestemd zijn, overgelegd worden.

Ondergeteekende ziet op grond van het voorgaande niet in, wat hij aan uw Kamer nog verder zou kunnen overleggen, waaruit gedetailleerd de gronden zijner beslissingen zouden kunnen blijken.

De Minister van Arbeid,
Handel en Nijverheid,

J. R. SLOTEMAKER DE BRUINE.

ZITTING 1927—1928. — 272

Inlichtingen op het adres van E. Frenkel en J. P. Endenburg, in hunne hoedanigheid van voorzitter en secretaris van den Bond van Tandtechnici, resp. wonende te Zandvoort en te Amsterdam, houdende verzoek om eene rechtvaardige en voor alle belanghebbenden gelijke toepassing van de wet van 30 December 1926 (*Staatsblad No. 454*).

VERSLAG DER COMMISSIE. No. 3.

De Commissie, in wier handen gesteld zijn de inlichtingen op het adres van E. Frenkel en J. P. Endenburg, in hun hoedanigheid van voorzitter en secretaris van den Bond van Tandtechnici, respectievelijk wonende te Zandvoort en te Amsterdam, houdende verzoek om een rechtvaardige en voor alle belanghebbenden gelijke toepassing van de wet van 30 December 1926 (*Staatsblad no. 454*), heeft de eer het volgende te rapporteeren.

Na te hebben kennis genomen van de inlichtingen op dit adres, door den Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid verstrekt, en van verschillende andere gegevens, die de Commissie ter beschikking stonden, meent zij, dat er geen reden bestaat om aan te nemen, dat de Commissie voor de volledige Tandprothese met willekeur of onbillijk te werk zou zijn gegaan; zij heeft integendeel den indruk gekregen, dat genoemde commissie met ernst en nauwgezetheid haar taak heeft vervuld.

Toch blijkt uit den aard der talrijke klachten van belanghebbenden, dat het rechtsgevoel der personen, die in tweede instantie het visum niet hebben gekregen, niet is bevredigd en de Commissie kan zich niet ontveinzen, dat daarvoor eenige grond bestaat.

Waarschijnlijk zal dit gevoel van onbevredigdheid voor een deel moeten worden verklaard uit het feit, dat bij de uitvoering van de wet een zeer subjectieve maatstaf moest worden aangelegd. Daarnaast wil het de Commissie voorkomen, dat de voorschriften, die in het eenig artikel der wet worden gegeven, bij de uitvoering gemakkelijk een zeker gevoel van willekeur teweeg kunnen brengen. Immers staat in de eerste alinea van dit eenig artikel o.m., dat de personen, wier bewijzen van vestiging zijn gevisceerd, ingevolge de wet van 29 Juni 1925 (*Staatsblad no. 282*) hebben in te zenden de bescheiden, waaruit blijkt, dat zij vóór 1913 de volledige tandprothese als beroep

toepasten, alsmede de bewijzen hunner opleiding. Een nadere omschrijving, welke bescheiden meer speciaal als bewijs zouden worden aangemerkt, komt in de wet niet voor en uit de Nota van Inlichtingen van den Minister blijkt, dat noch door hem, noch door de Commissie voor de volledige Tandprothese bepaalde aanwijzingen daarvoor zijn gegeven. De aard van de in te zenden bescheiden is geheel aan de belanghebbenden overgelaten. Dat hierdoor gemakkelijk fouten kunnen worden gemaakt, ligt voor de hand; zoo is het b.v. aan de commissie bekend, dat een der belanghebbenden in zijn bezit had een vonnis van 1913, waaruit bleek, dat hij vóór 1913 onbevoegd de volledige tandprothese had toegepast, welk stuk hij echter niet had ingezonden, uit vrees dat het bewijs van dit strafbare feit bij de beoordeeling van zijn aanspraak op bevoegdheid in zijn nadeel zou zijn. Ofschoon de Commissie niet wil beweren, dat de bedoelde persoon wegens dit verzuim zou zijn afgewezen, komt het haar toch voor, dat hierin een reden kan zijn gelegen voor de opvatting, ten onrechte te zijn afgewezen.

Ook vreezen sommigen der belanghebbenden, dat ze zouden zijn afgewezen, omdat de personen, die verklaringen over opleiding of bekwaamheid hadden afgegeven, niet in alle gevallen als voldoende deskundig zouden zijn aangemerkt, terwijl niet van te voren was aangegeven, welke eischen aan die personen gesteld zouden worden. Dit alles klemt nog te meer, omdat de afwijzingen in geen enkel opzicht zijn gemotiveerd of toegelicht. De Commissie is van oordeel, dat bij een beslissing, die voor de belanghebbenden in de meeste gevallen niet minder dan een levensquaestie was, motiveering van de afwijzing, al was het dan ook min of meer in algemeenen zin, zeer gewenscht zou zijn geweest.

Het ontbreken van iedere verklaring voor de afwijzing bij een betrekkelijk zóó subjectieve beoordeeling als de wet voorschrijft, zal zonder twijfel mede bevorderd hebben, dat er in vele gevallen een gevoel is ontstaan, onrechtvaardig te zijn beoordeeld.

De Commissie heeft het niet als haar taak beschouwd, de juistheid van dit gevoel in afzonderlijke gevallen te onderzoeken; ze heeft zich integendeel stelselmatig onthouden van een dergelijk onderzoek, omdat ze zich daartoe allerminst competent acht, maar de algemeene gang van zaken heeft haar tot deze opvatting gebracht.

Een bezwaar van niet minder beteekenis dan het bovengenoemde, lijkt haar het feit, dat, behalve in een enkel uitzonderingsgeval, de belanghebbenden niet gehoord zijn, om de overgelegde stukken nader

toe te lichten of eventueel in de gelegenheid te worden gesteld, deze aan te vullen.

Om deze verschillende redenen is de Commissie eenstemmig van oordeel, dat getracht moet worden tegemoet te komen aan de in het adres genoemde bezwaren, door te zoeken naar een oplossing, die het rechtsgevoel van de belanghebbenden alsnog zooveel mogelijk zal kunnen bevredigen. Ze meent, dat dit op twee manieren zou kunnen worden bereikt, òf door het instellen van een beroepsinstantie, òf door dengen, die in tweede instantie niet bevoegd verklaard zijn, alsnog gelegenheid te geven, zich te onderwerpen aan een examen, waardoor een meer objectieve maatstaf zal worden aangelegd dan bij de nu gevolgde methode mogelijk was. Op grond van deze overwegingen heeft de Commissie de eer, de Kamer voor te stellen, den Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid te verzoeken, maatregelen voor te bereiden, waardoor uitvoering van één der beide aangegeven oplossingen mogelijk zal zijn.

Aldus vastgesteld den 20sten Maart 1928.

VAN RAPPARD.
DE WILDE.
BAKKER.
DE VRIES—BRUINS.
RUTTEN.

TANDTECHNISCHE KWESTIES

Sinds jaren is het vraagstuk van de opleiding der tandtechnici aan de orde, zoowel bij de tandartsen als bij de technici. Een commissie uit onze Maatschappij heeft daarover indertijd een uitvoerig rapport uitgebracht, waarna de Alg. Vergadering besloot te trachten om in samenwerking met de technikersorganisatie een opleiding in het leven te roepen, die zou leiden tot het verkrijgen van behoorlijk onderlegde technici, een voornaam belang voor beide partijen.

De ongelukkige „Wetsaffaire” heeft op het moment dat de onderhandelingen geslaagd leken, verdere samenwerking op dat tijdstip onmogelijk gemaakt.

Intusschen is daardoor aan het feit dat er aan eersterangs laboratoriumkrachten een ernstig tekort is, geen einde gekomen en zal de Maatschappij zich zoodoende binnenkort toch gedrongen zien te zoeken naar een bevredigende oplossing.

Het wil ons voorkomen dat de tijd gekomen is, om opnieuw stappen te doen om de afgebroken onderhandelingen weer op te vatten.

Na hetgeen er de laatste jaren is gebeurd, zullen ook de (niet bevoegde) technikers de illusie wel verloren hebben, dat Regeering en Parlement iets zullen voelen voor nieuwe experimenten in zake „Beperkte of Volledige Tandprothese”.

Het lijkt ons daarom niet onwaarschijnlijk, dat hunne organisatie met het tij de bakens zal verzetten en zich voortaan zal bepalen tot het trachten een zoo gunstig mogelijke positie voor de laboratoriumwerkers te verkrijgen, waarbij het onze overtuiging is, dat dit vak als zoodanig, mits goed beoefend, niet alleen den mensch volledige voldoening kan schenken, maar ook, dat men daarmee zijn handen vol zal hebben.

Wil die organisatie dat niet, dan zal toch waarschijnlijk een belangrijke groep, eventueel in een nieuwe Vereeniging tot samenwerking bereid zijn.

Zou ook dat niet mogelijk blijken, dan zullen wij moeten grijpen naar middelen als bijvoorbeeld de Weensche collega's hebben toegepast, die in dezelfde moeilijkheden gebracht, een groot aantal meisjes als technici hebben opgeleid en naar zij ons meedeelen met groot succes.

Dit zou natuurlijk ook hier te lande, zonder heel veel moeite te verwezenlijken zijn. Daarmee zou men echter zonder twijfel een groot aantal van de tegenwoordige technici in hun toekomst aanzienlijk be-

nadeelen en daarom behoort een dergelijke oplossing een ultimum remedium te zijn.

De eerste stap moet daarom ons inziens wezen, ons te vergewissen, welk standpunt de tegenwoordige technici thans innemen en of de voor eenige jaren afgebroken samenwerking op een gezonde basis kan worden hersteld.

Over de opleiding zelf een ander maal meer.

Door echter deze zaak met eenigen spoed te behandelen, maakt men het zoodoende ook de „gedupeerde bevoegden” mogelijk te bewijzen, dat zij als laboratoriumwerkers inderdaad bevoegd zijn en daardoor hun brood op normale wijze zullen kunnen verdienen.

In dit verband willen wij ook nog even de aandacht vestigen op een besluit door het Hoofdbestuur met algemeene stemmen genomen (men zie elders in dit nummer), waarbij associatie in welken vorm ook van een lid der Maatschappij met een „tandheelkundige” onverenigbaar wordt geacht met dat lidmaatschap.

Er zijn een groot aantal redenen, die deze beslissing vanzelfsprekend maken, doch we hebben eigenlijk alleen te maken met deze ééne: dat een dusdanige samenwerking onverenigbaar is met onze Statuten, omdat het Briefje dat deze heeren van den Minister thuis gestuurd gekregen hebben, in de ethische positie der „bevoegden” ten onzen opzichte niet de minste wijziging kan hebben gebracht.

De uitspraak van het Hoofdbestuur is dan ook slechts gegeven naar aanleiding van een desbetreffend verzoek van een der leden, die van meening was, dat de Statuten over dit punt niet voldoende duidelijk waren.

Een aanvulling der Statuten op dit gebied lijkt ook ons volkomen overbodig.

N.